

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI



LOTIN TILI VA FARMASEVTIK TERMINOLOGIYA
FANI BO'YICHA
SILLABUS

kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:		900000-Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:		910000 – Sog'liqni saqlash
Ta'lim yo'nalishi:		60910700 – Farmatsiya

Termiz – 2024 yil

MODUL / FAN SILLABUSI

Tibbiyot fakulteti

60910700 – Farmatsiya ta'lim yo'nalishi

Fan nomi	Lotin tili va tibbiy terminologiya
Fan turi	Majburiy
Fan kodi	LTTTB142
Yil	6
Semestr	I
Ta'lim shakli	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar	180
Ma'ruza	-
Amaliy mashg'ulotlar	90
Laboratoriya mshg'uloti	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori	5 ECTS
Baholash shakli	Yozma
Fan tili	O'zbekcha

Fan maqsadi (FM)

FM 1	<p>Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarda ta’lim tarbiya, qonun va qoidalardan hamda didaktik tamoyillaridan kelib chiqib, davolash, professional ta’lim (davolash ishi) fakultetlari talabalarining Lotin tili va tibbiy terminologiya modulini asosini o‘zlashtirishga, shuningdek bu bilimlarni amaliyotda qo‘llash, shakllantirishga va talabalarga tibbiy atamalarni lotin va yunon dubletlarini o‘rganish yo‘li bilan yunaltirilgan o‘z kasbiy mahoratlarini kengaytirish va rivojlantirish, ularning kundalik, ilmiy va kasbga oid sohalarda faoliyat olib borishlarida kommunikativ kompetensiyalarini shakllantirish.</p>
	Fanni o‘zlashtirish uchun zarur bo‘lgan bilimlar
1.	Anatomiya
2.	Gistologiya
3.	Morfologiya
4.	Terapiya
	Ta’lim natijalari
	Bilimlar jihatidan:
TN 1	<p style="text-align: center;">Talaba bilishi kerak: 1-semestr:</p> <p>lotin tili va tibbiy terminologiya modulining xususiyatlari <i>haqida tasavvurga ega bo‘lishi; (bilim)</i></p> <p>grammatika elementlari (tibbiy atamashunoslikda qo‘llaniladigan ot va sifatlarning turlanishi, moslashuv dastur bo‘yicha fe‘l, old qo‘shimchalar, son va sifat dosh) ni;</p> <p>atamalarni to‘g‘ri talaffuz qilish.</p>
TN 2	<p>AElar bo‘yicha klinik atamalarni tuzish va umumiy mazmunini aniqlovchi topshiriqlarni bajarish;</p> <p>asosiy mazmuni bildiruvchi ma‘noli qisimlarga ajratish;</p> <p>farmasevtik atamalarni tuza bilish;</p> <p>retseptlarni savodli yozish <i>ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak;</i></p>
TN 3	<p>faol so‘z boyligi tarzida 900-1000 ta leksik va so‘z yasash birliklarini bilishi va foydalana olishi, (konikma)</p> <p>lotin tilida o‘qish va yozish,</p> <p>tibbiy-anatomik, klinik, farmasevtik atamalarni, afarizmlarni lotin tiliga va lotin tilidan tarjima qilish</p>
TN 4	<p>Ixtiyoriy tibbiy atamalarni tuza olish va tushuntira bilish.</p> <p>Retseptlarni tez va savodli yoza olish.</p> <p>Bilim va ko‘nikmalarni keying kurslarda mazkur modulda davomli o‘zlashtirish jarayonida mustahkamlanadi va malakalarga ega bo‘lishi kerak. (malaka)</p>
	Qo‘llanilish jihatidan:

TN 5	grammatik formalarni tushunish va atamalarning ma'nosini bilish;
TN 6	mustaqil ravishda lug'atsiz yoki lug'at bilan anotomik, klinik va farmasevtik atamalarni tarjima qila olish va tuzishga qaratilgan

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: Amaliy (Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar Amaliy mashg'ulotlar uchun quydagi mavzular tavsiya etiladi)

	I semester
1	Tibbiy terminologiyaga kirish. Lotin alifbosi. Unli va undosh harflar. Diftong va digraflar. Xarf birikmalari.
2	Urg'u qo'yish qoidalari.
3	Ot: grammatik kategoriyalar, lug'at shakli haqida tushuncha, otlarning turlanishi, rodini aniqlash. Negiz.
4	Ot: grammatik kategoriyalar, lug'at shakli haqida tushuncha, otlarning turlanishi, rodini aniqlash. Negiz.
5	Moslashmagan aniqlovchi ishtirokida anatomik terminlar.
6	Sifat: grammatik kategoriyalar. Lug'at shakli. Sifatlarning 1-2 guruhi.
7	Sifat: grammatik kategoriyalar. Lug'at shakli. Sifatlarning 1-2 guruhi.
8	Murakkab anatomik atamalar strukturasi.
9	Moslashgan aniqlovchi ishtirokida anatomik terminlar.
10	Sifat darajalari: Qiyosiy daraja, yasalishi va turlanishi. Qo'shimchalari.
11	Qiyosiy daraja. Yasalishi, turlanishi va qo'shimchalari
12	Orttirma daraja. Yasalishi, turlanishi va qo'shimchalari.
13	Otlarning 3-turlanishi. O`ziga xos hususiyatlari
14	Otlarning 3-turlanishi. Genus masculinum
15	Otlarning 3-turlanishi. Genus femininum
16	Otlarning 3-turlanishi. Genus neutrum.
17	I-V turlanishdagi otlarning I-III turlanishdagi sifatning bosh kelishik ko'plik (Nominativus pluralis) qo'shimchalari.
18	I-V turlanishdagi otlarning I-III turlanishdagi sifatning bosh kelishik ko'plik (Nominativus pluralis) qo'shimchalari.
19	I-V turlanishdagi otlarning I-III turlanishdagi sifatning bosh kelishik ko'plik (Nominativus pluralis) qo'shimchalari.
20	Sonlar: Tartib va sanoq sonlar.
21	Lotin va grek son old qo'shimchalari
22	Anatomik terminologiya buyicha yakuniy mashg'ulot
23	Anatomik terminologiya buyicha yakuniy test
24	II.Bo'lim. Klinik terminologiyaga kirish. Klinik atamalar yasash usullari.
25	Suffiksatsiya.
26	Prefiksatsiya usuli.

27	Klinik terminlar yasovchi atama elementlar.A'zo va tana qismlarini ifodalovchi yunon – lotin dubletlari. Ilmiy ,fanni, diagnostik usullarni, davolashni, iztirobni, kasalliklarni ifodalovchi yunon atama elementlar.
28	Yunon– lotin dubletlari.Organlardagi va to'qimalardagi patologik o'zgarishlarni,terapevtik va xirurgik usullarni ifodalovchi yunon atama element.
29	Yunon–lotin dubletlari va yakka AElar. To'qimalar, organlar, suyuqliklar, sekretlar, jins xamda yoshni ifodalovchi yunon–lotin dubletlari. Funksional va patologik xolat xamda jarayonlarni ifodalovchi yakka AElar.
30	Yunon – lotin dubletlari va yakka AElar. Turli fizik xususiyat, sifat, munosabat va boshka belgilarni ifodalovchi yakka AElar.
31	Klinik terminologiya bo'yicha yakuniy dars. Kollokvium.
32	III. Bo'lim. Farmasevtik terminologiyaga kirish.
33	Dorivor moddalarning trivial nomlari. Tarkibiy qismchalar. Dori shakllari.
34	Farmasevtik terminlar strukturasi.
35	Fe'l va uning grammatik kategoriyalari.
36	Standart retseptura formulirovkalari fe'llar bilan.
37	Standart retseptura formulirovkalari ko'makchilar bilan.
38	Retsept strukturasi.
39	Retsept yozish qoidalari
40	Tabletka, shamchalar va ko'z plyonkalarini yozishda tushum kelishigini qo'llanilishi.
41	Retsepturada kimyoviy elementlar
42	Kislotalar.
43	Oksidlar. Tuzlar. Retseptda asosiy qisqartmalar.
44	Farmasevtik terminologiya bo'yicha umumlashtirilgan mashg'ulot.
45	Lotin tili va Farmasevtik terminologiya bo'yicha yakuniy test

Mustaqil ta'lim (Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular)

	I semestr
1	Lotin tili tarixi
2	Zamonaviy tillarda lotinshunoslik
3	Rim sonlari
4	Rim kalendari
5	Rim ismlari
6	Gippokrat qasamyodi
7	Meditsina va san'at
8	Tibbiyot emblemalari.
9	Tibbiyotda lotin- yunon mifologiyalari
10	Zamonaviy tillarda lotinshunoslik

11	Yunon-lotin epigrammalarida tibbiyot va salomatlik
12	Lotin iboralarining hayotimizning barcha jabhalarida tutgan oʻrni
13	Farmasevtik terminlar
14	Talabalar leksikasi
15	Qadimgi Rim faylasuflari, yozuvchilari va shifokorlari
16	Anatomik iboralarning tarjimasi
17	Rim va Gresiyada davolashning kadimiy usullari
18	Antik davr tabiblari
19	Lotin iboralarining hayotimizning barcha jabhalarida tutgan oʻrni
20	Kadimgi Gresiya va Rimda jaroxlik usullari
21	Antik davr texnologiyalari
22	Repseptura
23	Qadimgi Gresiyada kosmetologiyani qoʻllanishi
24	Zamonaviy kosmetologiya
25	Medsina va sanʼat
26	Klinik atamashunoslik.
27	Lotin tilida gaplarning strukturasi
28	Retsept tarixi
29	Anatomic nomenklaturalarida qoʻllanilgan hozirgi zamon sifatdoshining aniqlik nisbati.
30	Dorivor oʻsimliklar
31	Ibn Sinoning Tib qonunlari asari haqida
32	Zamonovit tibbiyot texnologiyalari
33	Qadimgi Gresiyada kosmetologiyani qoʻllanishi
34	Olmosh. (ego-men, poroma- men uchun, tersi- toza holda).
35	Lotin tilida feʼl soʻz turkumi
36	Zamonaviy kosmetologiya
37	Lotin tilidagi maqollar
38	Lotin tili gaplarining strukturasi. (Corpus hominis e capite, trunco et membris constant).
39	“Sum, esse” – Bor boʻlmoq feʼlini tuslanishi. (Est modus in rebus)
40	Lotin atamalarining semantikasi
41	Anatomic va gistalogik nomenklaturalarida qoʻllaniladigan oʻtgan zamon sifatdoshining majhurluk nisbati. (sercumflexsus-egilgan, perfarantus-teshilgan)
42	Profesional tillar va ularning milliy tilda asosiy hususiyatlari
43	Ibn Sino yevropa olimlari talqinida.
44	Tibbiy terminologiyada sifatlarning qoʻllanilishi
45	Zamonaviy tillarda lotinshunoslik

Kreditlarni olish uchun talabalar;

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlild natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Fan bo'yicha talabalar bilimni baholash va nazorat qilish mezonlari

Talabalarining ta'lim natijalari 100 ballik reyting tizimida baholanadi.

Talabalar tomonidan ta'lim natijalari buyicha ballarni konvertatsiya qilish YeCTS (European Credit Transfer System) tizimi asosida amalga oshiriladi.

Ta'lim natijalarini baholash uchun ballar quyidagi tartibda belgilanadi:				
Joriy nazorat bali		Oraliq nazorat bali		Yakuniy nazorat bali
Auditoriya mashg'ulotida berilgan topshiriqlarni bajarilganligi uchun – joriy baholash(JB); Mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarganligi uchun – mustaqil ishni baholash (MIB);		Oraliq nazorat vaqtida javob berganligi uchun – oraliq nazorat bali (ONB); Mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarganligi uchun – mustaqil ishni baholash (MIB);		Yakuniy nazorat vaqtida javob berganligi uchun – yakuniy nazorat bali (YNB)
Joriy nazoratning maksimal bali 20 ball: $\Sigma JN = JB + MIB$		Oraliq nazoratning maksimal bali 30 ball: $\Sigma ON = ONB + MIB$		Yakuniy nazoratning maksimal bali(YNB) 50 ball.
$\Sigma JN + \Sigma ON > 30$ ball bo'lgan talaba yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi.				
Modul(fan)dan o'zlashtirish ko'rsatkichi(O'K): $\Sigma O'K = \Sigma JN + \Sigma ON + YNB$ $\Sigma O'K \geq 60$ ball bo'lganda modul (fan) o'zlashtirilgan hisoblanadi.				
Talabalarining ta'lim natijalarini baholash mezonlari:				
Daraja	5 ballik tizim (baho)	O'zlashtirish foizda	An'anaviyda	Baholash mezonlari
O'quv boshqarma uchun		Professor-o'qituvchi uchun		
A+	4,51 – 5	90 - 100	A'lo	Talaba materialni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi: xatolarga yo'l qo'ymaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.

	4,26 – 4,5	86 – 89.9		Talaba materiallarni mustaqil ravishda o‘zlashtiradi: xatolarga yo‘l qo‘ymaydi; savollarga to‘liq va aniq javob beradi.
B+	4,01–4,25	81 – 85	Yaxshi	Talaba materiallarni yaxshi o‘zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg‘ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to‘liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo‘lmagan xatolarga yo‘l qo‘yadi.
B	3,51 – 4,0	71 – 80		Talaba materiallarni yaxshi o‘zlashtirgan, savollarga to‘liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo‘lmagan xatolarga yo‘l qo‘yadi.
C+	3,26 – 3,5	66 – 70	Qoniqarli	Asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to‘liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo‘l qo‘yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.
C	3,0 – 3,25	60 – 65		Asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to‘liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo‘l qo‘yadi;
F	3,0 dan kam	59 dan past	Qoniqarsiz	Materiallarni o‘zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg‘ulotlarda ishtirok etmaydi

Talabalar bilimni kredit-baholash tizimi asosida nazorat qilish jadvali va baholash mezonlari

Hemis dasturidagi kredit baholash tizimidagi 100 ball, o'zlashtirish chegarasi esa 60 foiz. Joriy va oraliq nazoratida talaba jami 50 ball to'plashi mumkin. Talaba yakuniy nazoratda esa 50 ball to'playdi.

JN: joriy nazoratga 10 ball va mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajargan talabaga 10 ball jami 20 ball qo'yiladi. **ON** oraliq nazorat(og 'zaki) 30 ball baho qo'yiladi. Mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajargan talabaga 10 ball qo'yiladi. Talaba mustaqil ta'lim topshiriqlarining mavzularini referatlar taqdimot albom (chizma) shaklida taqdim etib boradi. Har bir amaliy mashg'ulotida bitta amaliy va bitta mustaqil ish mavzusini konespektlashtirish lozim. Yakuniy nazorat ishi test shaklida o'tkaziladi. 1ta savolga 1 balldan baholanadi. Umumiy 50 ball qo'yiladi.

Asosiy adabiyotlar

1.	Rustamova S.Sh., Saydullaeva M.A., Abdullaeva R.M. Lotin tili va tibbiy terminologiya. Darslik. Toshkent. 2017yil.
2.	Чемьявский М.Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии. Учебник. Москва. 2007г
3.	Xodjayva L.U., Zohidova X.A., Rahmatullayva Z. Z. Lotin tili. Darslik. Andijon. 2005 y
Qo'shimcha adabiyotlar	
4.	Kondratyev D., Vylegzhanina O., Knyazeva J., Latin and Fundamentals of Medical Terminology. Grodno. 2005 g.
5.	Abraeva Sh.E.H., Hazratqulova O.A., Lotin tili va tibbiy terminologiya. Oquv qo'llanma. Toshkent. 2024 y.
6.	Бондаренко М.А. Латинский язык и основы медицинской терминологии. Учебник. Киев. 2007г
7.	Turdiyeva K., Hamraqulova M., Berezovskaya R., Mahkamov M. Tibbiy terminologiya bo'yicha o'quv qo'llanma. Toshkent. 2018 y.
8.	Turdiyeva K., Berezovskaya R., Hamraqulova M., Mahkamov M. Tibbiy terminologiya bo'yicha o'quv qo'llanma. Toshkent. 2016y.
9.	Словарь латино-греко-русско-англо-узбекских медицинских терминов. Агентство по интеллектуальной собственности Республики Узбекистан ДГУ04860. Ташкент. 2017 г.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif	Hazratqulova Ozoda Abdug'aniyevna (996881303)
E-mail	E-mail: ozoda0590@mail.ru
Tashkilot	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti NTM

	tibbiyot fakulteti tabiiy fanlar kafedrası
Taqrizchilar	Lotin tili va tibbiy terminologiya fani katta o'qituvchisi Sh.M.Shirinqulova

Mazkur sillabus universitet o'quv-uslubiy kengashining 2024 yil 29-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus Tabiiy fanlar kafedrasining 2024 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshligi:

To'rayev Z.

Fakultet dekani:

Babamuratov B.E.

Kafedra mudiri:

Eshkaraev S.Ch.

Tuzuvchilar:

Hazratqulova O.A.

